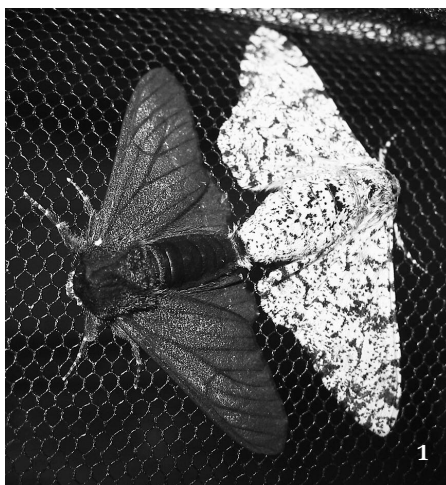

Entomologický ústav Biologického centra Akademie věd ČR, v. v. i., v Českých Budějovicích

Historie ústavu sahá do r. 1954, kdy byla zřízena Entomologická laboratoř sídlící v prostorách Přírodovědecké fakulty UK ve Viničné 7 v Praze 2, která po spojení s oddělením patologie hmyzu bývalého Biologického ústavu tehdejší Československé akademie věd (ČSAV) vytvořila v r. 1962 Entomologický ústav ČSAV. V té době se ústav zabýval především hormonálními regulacemi vývoje hmyzu, patologií a toxikologií hmyzu, biologií vybraných škodlivých druhů a ekologií hmyzích ekosystémů vod. Cílem bylo získat vysoce kvalitní základní poznatky o modelových druzích nebo skupinách hmyzu s možným využitím výsledků v praxi. Jednotlivá detašovaná pracoviště ústavu byla původně umístěna na různých místech v Praze.

Po ukončení postupného přemístění Entomologického ústavu z Prahy do Českých Budějovic se v 80. letech změnilo i jeho celkové zaměření. Stále vyšší důraz byl kladen na základní výzkum v oblastech molekulární biologie a genetiky, vývojové biologie, ekofyziologie a na studium ekologických principů určujících populační dynamiku a strukturu hmyzích společenstev. K 1. lednu 2006 se ústav stal organizační součástí Biologického centra AV ČR, v. v. i. V současné době pracují v Entomologickém ústavu čtyři vědecká oddělení: molekulární biologie a genetiky, biochemie a fyziologie, biosystematiky a ekologie, a ekologie a ochrany přírody (blíže viz www.entu.cas.cz). Ústav nyní zaměstnává přibližně 130 výzkumných pracovníků, českých i zahraničních specialistů v oborech od molekulární biologie a biochemie až po ekologii a taxonomii,

1 Pídalka drsnokřídlec březový (*Biston betularia*) – model pro výzkum původu a genetické podstaty průmyslového melanismu, jevu, kdy se od poloviny 19. stol., tedy během průmyslové revoluce, v souvislosti se značným znečištěním životního prostředí začaly ve zvýšené míře vyskytovat tmavé formy některých druhů můr a motýlů s původně světlým kryptickým zbarvením. Foto A. van't Hof

kteří kromě řešení tradičních entomologických témat využívají hmyz jako relativně jednoduchý a levný model pro objasnění základních biologických procesů na fyziologické, genetické a molekulární úrovni. Mezi současné výzkumné priority ústavu patří:

- molekulární a genetické mechanismy morfogeneze hmyzu;

- regulace ontogenetického vývoje a metabolismu hmyzu;
- neurohumorální a genová regulace biorytmů a životních cyklů hmyzu;
- principy a mechanismy určující biodiverzitu hmyzu;
- úloha hmyzu ve struktuře a funkci středo-evropských a tropických ekosystémů;
- biologické metody regulace populací hmyzích škůdců.

Výzkum v uvedených oblastech je zabezpečen prostřednictvím tuzemských a zahraničních grantových projektů. Roční vědecká produkce pracovníků ústavu čítá přes 100 odborných článků v renomovaných mezinárodních časopisech.

Pro výzkumné účely Entomologický ústav udržuje a využívá laboratorní linie modelových druhů hmyzu, kultury hmyzích buněčných linií a také četné sbírkové materiály. Ve sbírkách ústavu je uložena řada primárních typů a referenčních vzorků hmyzu (zejména jepic, mšic, brouků a motýlů) a dalších bezobratlých (pavouků a entomopatogenních hlístic).

Podobně jako další ústavy Biologického centra Akademie věd také Entomologický ústav úzce spolupracuje s Přírodovědeckou fakultou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Většina vědeckých pracovníků ústavu se významně podílí na vyučování studentů bakalářských, magisterských a doktorských programů univerzity a především na vedení jejich diplomových a dizertačních prací.

Entomologický ústav vydává mezinárodní vědecké periodikum *European Journal of Entomology* (<http://www.eje.cz>) s více než stoletou tradicí (původně *Časopis České společnosti entomologické*, od r. 1965 v edici Entomologického ústavu – časopis změnil název, ale spolupráce s ČSE pokračuje i nadále; blíže viz také článek na str. CV–CVI tohoto čísla *Živy*). Časopis vychází čtvrtletně a publikované příspěvky kompletně pokrývají obory obecné, experimentální, systematické a aplikované entomologie.

